

1

Co tě napadne, když se řekne „dělník“? Vytvoř myšlenkovou mapu k tomuto slovu.

2

Navštiv webovou stránku www.stopyhistorie.cz/zivot-prumysloveho-delnika a zjisti, jak se dříve žilo a bydlelo dělníkům v Plzni. Kolik dní v týdnu a kolik hodin denně dělníci pracovali?

3

Z webových stránek už znáš příběh dělnice Tonky. Poznej ještě jejího partnera Gustu. Přečti si následující vyprávění a odpověz na otázky níže:

„Určitě nejsem línej, ale učení mě nebavilo, byl jsem rád, že jsem vychodil obecnou školu. Rodiče chtěli, abych pomáhal doma v hospodářství, ale chalupu i těch pár pozemků zdědil nejstarší bratr a my ostatní jsme se vydali do Plzně za prací. Škodova továrna nabírala i nás, co jsme toho moc neuměli. Ale i tak jsem začal vydělávat docela slušný peníze. Když zřídili parní elektrárnu, vzali mě jako topiče. Ubytování jsem měl v podnájmu, po večerech jsem byl s kamarády, byly tancovačky, fotbal, kuželky, zdálo se mi to fajn. Teda ne, že bych se nenadřel. Na hodiny se moc nekoukalo, ale zato jsme třeba dostali večeri.

V roce 1905, to si pamatuju dobře, se stávkovalo. Chtěli jsme víc peněz a kratší pracovní dobu. A taky hlasovat ve volbách. Nakonec to zkrátili anebo přidali na platu. Na podzim se stávkovalo kvůli volbám. Byl jsem tenkrát na Mikulášském náměstí, tam prej bylo snad 50 000 lidí. Za rok se stávkovalo znova.

Já jsem nebyl nikde organizovanej, ani v odborech nebo v partaji. Ale s kamarády jsem do těch stávek chodil.

Tonku jsem poznal na tancovačce a brzy jsme spolu začali chodit a pak i žít. Dělá v pivovaru a je taky z vesnice, jako já. I když jsme oba vydělávali, na svatbu jsme peníze neměli, navíc souhlas jejích rodičů se taky moc čekat nedal. Ale to je tady normální. Tím přibylo i starostí. Našli jsme si malej byt v dělnický kolonii, nebylo to špatný. Docela jsem chtěl, aby Tonka zůstala doma a starala se o domácnost, ale peněz jsme moc neměli, a tak chodila do práce dál. Nakonec se k nám nastěhovali její rodiče. Občas to leze na nervy, a tak si o sobotě vyrazíme. Na kuželky, nebo do hospody. Někdy jdu i sám, a to je potom tóčo. No ale teď čekáme dítě. Tonka nebude pár tejdnu chodit do práce, asi osm, nebo ještě víc, a tak se o rodinu musím postarat já, to je jasný. Musím taky na sebe dávat pozor, kdyby se se mnou v něco stalo, nedostane Tonka ani to málo, co jsme našetřili. Prej ani kdyby byla manželka. Radši už nechodím ani na demonstrace. Kdyby mě za to vyhodili z práce, bylo by zle. Už jsem to jednou zažil. Poranil jsem si ruku, měsíc jsem marodil, doktor stál peníze a ještě mě propustili. Nikdo nestojí o dělníka, co nemůže pracovat. To byly zlý časy. Pomáhali kamarádi, občas jsem si něco našel na dva, tři dny, ale byla to bída. Naštěstí jsem se dostal zpátky, a tak si nestěžuju. Práce je dost, hlavně v dělovce.

No, a jestli budeme mít kluka, chci, aby se něčím pořádným vyučil. Takovej soustružník, nebo kováč má práci jistou. Prej budou mít i lacinější bydlení hned u továrny. Tam staví baráky novej ředitel. Syn starýho Škody."

Jaké má Gusta vzdělání?

Co se stalo v roce 1905?

Proč Tonka nezůstala doma jako žena v domácnosti?

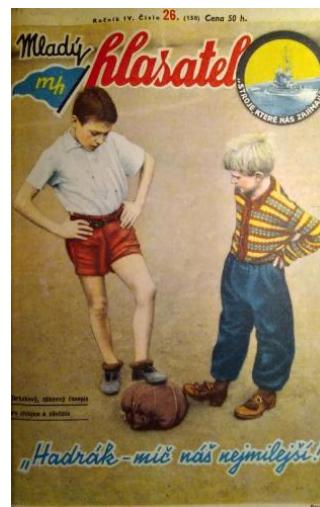
Proč přišel Gusta o práci?

Co si myslíš, že je dělovka?

Proč by Gusta chtěl, aby se jeho syn vyučil?

4

Teď už víš, jak se žilo dělnicím i dělníkům. Ale co jejich děti? Víš, čím se ve volných chvílích bavily? Jednou z nejoblíbenějších hraček byl tzv. hadrák. Poznáš, o co šlo? Jak se asi vyráběl a jaké mohl mít vlastnosti? Obrázek níže ti možná trochu napoví.

5

S jakými hračkami si ještě mohly hrát děti dělníků? Škrtni, co se do seznamu nehodí.

LEGO

PRAK

KULIČKY

OBRUČ

PLAYSTATION

ČLOVĚČE, NEZLOB SE!

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY